Lieta Nr.420773510
A03499-11/32

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā, 2011.gada 19.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese R.Paegle,

piedaloties atbildētāja – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) pilnvarotajai pārstāvei *L.R.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Ventceltnieks VK" (turpmāk – pieteicēja) pieteikumu par VID ģenerāldirektora 2010.gada 6.septembra lēmuma Nr.22.4.6/45962 (turpmāk – Lēmums) atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] No 2010.gada 19.februāra līdz 21.jūnijam VID veica pieteicējai pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) auditu par laika periodu no 2007.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 31.decembrim un uzņēmuma ienākumu nodokļa (turpmāk – UIN) auditu par 2007. un 2008.gadu. Pārbaudes rezultātā sastādīts audita pārskats Nr.23.8-831 *(lietas 42.-58.lapa)*.

2010.gada 21.jūnijā pieņemts lēmums Nr.23.8/803 par audita rezultātiem (turpmāk – lēmums par audita rezultātiem), ar kuru papildu nomaksai budžetā noteikts PVN Ls 54 630,87, soda nauda Ls 25 685,95 un nokavējuma nauda Ls 20 484,87 apmērā, UIN Ls 52 952,00, soda nauda Ls 26 476,00 un nokavējuma nauda Ls 12 281,38 apmērā, kā arī samazināts no budžeta atmaksājamais PVN Ls 4694,09 apmērā un aprēķināta soda nauda Ls 2347,05 *(lietas 39.-41.lapa)*. Lēmumu par audita rezultātiem pieteicēja apstrīdēja *(lietas 36.-38.lapa)*.

[2] Lēmumā *(lietas 7.-12.lapa)* norādīti šādi argumenti:

[2.1] 2007.gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā uzrādītajās izmaksās un 2007.gada jūlija - novembra PVN deklarācijās uzrādītajā priekšnodoklī pieteicēja iekļāvusi Ls 174 890 un Ls 31 480,13 saskaņā ar: SIA „Venga" vārdā noformēto preču pavadzīmi (turpmāk – PPR) par gāzu filtru iegādi; SIA „V.J." faktūrrēķiniem par izpildītajiem darbiem.

[2.2] 2008.gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā uzrādītajās izmaksās un 2008.gada janvāra, februāra PVN deklarācijās uzrādītajā priekšnodoklī pieteicēja iekļāvusi Ls 99 476 un Ls 17905,62 saskaņā ar: SIA „BMC LV" vārdā noformētajām PPR par preču (saplāksnis laminētais un gāzu filtrs) iegādi; SIA „Norlat konstrukcija", SIA „Progress 777", SIA „Eurotrans Group" vārdā noformētajiem faktūrrēķiniem par izpildītajiem darbiem.

[2.3] Izvērtējot pārbaudei uzrādītos darījumu dokumentus, nodokļu administrācija atzina, ka SIA „Venga" un SIA „BMC LV" reģistrētie darbības veidi neatbilst pārbaudei uzrādītajās pavadzīmēs norādītajiem darījumiem - gāzu filtru un laminēto saplākšņu piegāde. Savukārt SIA „V.J.", SIA „Norlat konstrukcija", SIA „Progress 777" un SIA „Eurotrans Group" vārdā noformētajos faktūrrēķinos nav iespējams identificēt veikto pakalpojumu veidu, darbu apjomu un darbu veikšanas datumu. SIA „Venga", SIA „BMC LV", SIA „V.J.", SIA „Norlat konstrukcija", SIA „Progress 777" un SIA „Eurotrans Group" izslēgtas no VID ar PVN apliekamo personu reģistra. Saņemti paskaidrojumi no

minēto uzņēmumu amatpersonām, kuras noliegušas saimnieciskās darbības veikšanu (SIA „Venga", SIA „BMC L", SIA „V.J.", SIA „Norlat konstrukcija", SIA „Progress 777" un SIA „Eurotrans Group" vārdā), kā arī nav pilnvarotas citas personas veikt saimniecisko darbību.

[2.4] Secināts, ka pieteicējas uzrādītie PPR un faktūrrēķini satur nepatiesu informāciju, tāpēc tie nav izmantojami kā attaisnojuma dokumenti ierakstu veikšanai grāmatvedības reģistros. Līdz ar to pieteicēja nebija tiesīga atskaitīt priekšnodokli par pavadzīmēs uzrādītajiem darījumiem.

[2.5] 2008.gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā uzrādītajās izmaksās un 2008.gada janvāra - decembra PVN deklarācijās uzrādītajā priekšnodoklī bez attaisnojuma dokumentiem pieteicēja iekļāvusi Ls 78 647,65 un Ls 9939,21. VID netika iesniegti grāmatvedības attaisnojuma dokumenti, atbilstoši kuriem pieteicēja 2008.gada janvārī - decembrī veikusi priekšnodokļa atskaitījumus Ls 9939,21 apmērā. Līdz ar to VID ierobežoja pieteicējas tiesības 2008.gada janvārī - decembrī veikt priekšnodokļa atskaitījumus. Ņemot vērā pārbaudē konstatēto, 2007. un 2008.gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā uzrādītās izmaksas par apstrīdēto darījumu vērtību samazinātas par Ls 174 891 un Ls 178 124 (Ls 99 476 + Ls 78 648), kā arī koriģēts ar UIN apliekamais ienākums – 2007.gadā palielinot to par Ls 174891, bet 2008.gadā par Ls 178124. UIN par 2007.gadu aprēķināts Ls 26 234 apmērā, bet par 2008.gadu Ls 26 718. UIN soda nauda aprēķināta Ls 26 476, bet nokavējuma nauda Ls 12 281,38.

[3] Pieteikumā *(lietas 3.-6.lapa)* ietverti tālāk minētie apsvērumi.

[3.1] VID apstrīdētie darījumi faktiski ir notikuši un darījumu partneri ir identificējami. VID ignorējis pierādījumus, kas norāda uz apstrīdēto darījumu faktisko esamību (darījumu dokumentus; savstarpējo saistību izpildi; apmaksu).

[3.2] VID nav izprasījis pierādījumus, kas ir pieteicējas darījumu partneru rīcībā (bankas kontu izdrukas, grāmatvedības dokumentus).

[3.3] PPR un faktūrrēķini satur visus nepieciešamos rekvizītus. Audita laikā VID ir atzinis pieteicējas ieņēmumus, kas ir saistoši izmaksām, sakarā ar apstrīdētajiem darījumiem. Līdz ar to nodokļu administrācijas vērtējums ir pretrunīgs.

[3.4] Pieteicēja uzskata, ka ir izpildījusi visus priekšnoteikumus priekšnodokļa atskaitīšanai (pārbaudījusi, vai darījuma partneris ir reģistrēts VID ar PVN apliekamo personu reģistrā; vai piegādātājam ir izsniegtas attiecīgās PPR; vai PPR satur pilnvarotās personas parakstu). Līdz ar to bija tiesības atskaitīt priekšnodokli, iekļaut iegādāto preču un pakalpojumu vērtību saimnieciskās darbības izdevumos, kā arī bija pamats tiesiski paļauties, ka uzņēmums netiks sodīts par nodokļu normatīvo aktu neievērošanu.

[4] 2010.gada 1.novembrī tiesā saņemts atbildētāja rakstveida paskaidrojums *(lietas 23.-24.lapa)*, kurā norādīts, ka VID pieteikumu neatzīst un lūdz tiesu pieteikumu noraidīt, balstoties uz Lēmumā ietverto pamatojumu.

[5] Pieteicējas pārstāvis uz tiesas sēdi nebija ieradies. 2011.gada 8.aprīlī tiesā saņemts pieteicējas pārstāvja iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez pieteicējas pārstāvja piedalīšanās vai atlikt lietas izskatīšanu *(lietas 170., 171.lapa)*.

Tiesa atzina, ka nav konstatējami Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 268. un 269.pantā minētie apstākļi, tādēļ nolēma lietu izskatīt bez pieteicējas pārstāvja klātbūtnes.

[6] Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, uzturēja pārsūdzētajā Lēmumā ietverto pamatojumu.

Motīvu daļa

[7] Uzklausījusi VID pārstāves paskaidrojumu un liecinieces *N.M.* liecības, kā arī izvērtējusi lietas materiālus, tiesa nonāca pie secinājuma, ka pieteikums nav pamatots un tādēļ ir noraidāms.

[8] Pieteicēja uzskata, ka VID ir nepareizi novērtējis pārbaudē konstatētos apstākļus un līdz ar to VID ir nepamatoti secinājis, ka Lēmumā minētie darījumi ([2]) faktiski nav notikuši.

[9] Izvērtējot pēc būtības Lēmuma tiesiskumu, tiesa atzīst, ka pieteicējas iebildumi nav pamatoti turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[10] Pieteicēja 2007.gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā uzrādītajās izmaksās un 2007.gada jūlija - novembra PVN deklarācijās uzrādītajā priekšnodoklī iekļāvusi Ls 174 890 un Ls 31 480,13 saskaņā ar SIA „Venga" vārdā noformēto PPR par gāzu filtru iegādi *(lietas 82.lapa)* un SIA „V.J." faktūrrēķiniem par izpildītajiem darbiem *(lietas 82.lapas otra puse, 83.lapa)*. 2008.gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā uzrādītajās izmaksās un 2008.gada janvāra, februāra PVN deklarācijās uzrādītajā priekšnodoklī pieteicēja iekļāvusi Ls 99 476 un Ls 17905,62 saskaņā ar: SIA „BMC LV" vārdā noformētajām PPR par preču (saplāksnis laminētais un gāzu filtrs) iegādi *(lietas 89.-90.lapa),* SIA „Norlat konstrukcija" *(lietas 90.lapa otra puse, 92.lapa otrā puse)*, SIA „Progress 777" *(100.-101.lapa)*, SIA „Eurotrans Group" vārdā noformētajiem faktūrrēķiniem par izpildītajiem darbiem *(lietas 94.lapa otra puse, 95.lapa).*

Nav strīda par to, ka minētos PPR un faktūrrēķinus pieteicēja ir apmaksājusi, bet rēķinos norādīto PVN summu atskaitījusi kā priekšnodokli attiecīgajās PVN deklarācijās. Uz darījumu veikšanas brīdi gan pieteicēja, gan darījumu partneri bijuši reģistrēti VID ar PVN apliekamo personu reģistrā.

Likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 1.panta 9.punkta a) apakšpunktā noteikts, ka priekšnodoklis ir PVN summa, kas norādīta apliekamajai personai izrakstītajā pievienotās vērtības nodokļa rēķinā par iegādātajām precēm vai saņemtajiem pakalpojumiem tās saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

Minētā likuma 2.panta otrās daļas 1. un 2.punkts paredz, ka saimnieciskās darbības ietvaros veiktie ar PVN apliekamie darījumi ir: preču piegāde par atlīdzību, arī pašpatēriņš; pakalpojumu sniegšana par atlīdzību (..).

Saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 8.panta pirmo daļu, preču piegāde ir notikusi, ja preces nosūtītas vai atlīdzība par preču piegādi saņemta pirms preču nosūtīšanas.

Tā paša panta otrajā daļā ir noteikts, ka pakalpojuma sniegšana ir notikusi, ja pakalpojums sniegts pasūtītājam vai atlīdzība par pakalpojumu saņemta pirms pakalpojuma sniegšanas.

Atbilstoši likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 10.panta pirmās daļas 1.punktam, tikai VID reģistrētai apliekamai personai ir tiesības nodokļa deklarācijā kā priekšnodokli no budžetā maksājamās nodokļa summas atskaitīt no citām apliekamajām personām saņemtajos nodokļa rēķinos norādītās nodokļa summas par precēm un pakalpojumiem savu ar nodokli apliekamo darījumu nodrošināšanai (..).

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Senāts) ir norādījis, ka likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 10.panta pirmās daļas 1.punkts jātulko, ņemot vērā PVN un priekšnodokļa būtību un to darbības mehānismu. PVN ir netiešais nodoklis, kas tiek iekasēts preču ražošanas un realizācijas visās stadijās no nodokļu maksātāja – preces ražotāja vai realizētāja, tādējādi veidojot PVN iekasēšanas ķēdi. Tā kā PVN ir nodoklis par jaunradīto vērtību, nevis preces

apgrozījumu, tad PVN īstais maksātājs ir preces galējais patērētājs. Savukārt tie preces ražošanā un realizēšanā iesaistītie nodokļu maksātāji, kuri PVN summas ir iemaksājuši valsts budžetā, bet nav galējie preces patērētāji, ir tiesīgi pretendēt uz priekšnodokļa atskaitījumu. Proti, saņemt atpakaļ no budžeta to PVN summu, kas tika nomaksāta iegādājoties preci *(sk. Senāta 2004.gada sprieduma lietā SKA-44 9. punktu)*.

Likumā noteiktās tiesības atskaitīt priekšnodokli ir vērtējamas kā nodokļu maksātāja izņēmuma tiesības, jeb priekšrocības. Senāts ir atzinis, ka ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 10.panta pirmās daļas 1.punktu likumdevējs PVN maksātājiem ir piešķīris zināmas priekšrocības, tas ir, devis tiesību atskaitīt priekšnodokli, ja pastāv visi šajā tiesību normā paredzētie priekšnoteikumi. Tāpēc pirms šīs tiesības izmantošanas nodokļu maksātājam ir pienākums pārliecināties, vai darījuma partneris ir PVN maksātājs un vai pastāv citi priekšnoteikumi priekšnodokļa atskaitīšanai, neuzmanība ir nepieļaujama. Iztrūkstot kaut vienam no šiem priekšnoteikumiem, nodokļu maksātājam nav tiesību atskaitīt priekšnodokli *(sk. 2004.gada spriedumu lietā SKA-114)*.

Senāts arī ir norādījis, ka preču pavadzīmes un rēķini, kuros ir norādītas likumā noteiktās ziņas, ir uzskatāmi par nodokļa rēķiniem un darījumu apliecinošiem dokumentiem likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 8.panta izpratnē un šāda dokumenta esamība ļauj pieņemt, ka rēķinā norādītā prece ir saņemta vai pakalpojums ir sniegts. Taču šāds pieņēmums neizslēdz iespēju administratīvā procesa dalībniekiem to apstrīdēt, iesniedzot attiecīgus pierādījumus, kas apliecina pretējo (*sk. Senāta 2004.gada sprieduma lietā SKA-114 12.punktu)*.

Līdz ar to tiesai ir jāpārbauda, vai pieteicējai bija tiesības atskaitīt priekšnodokli par Lēmumā minētajiem darījumiem, kurus apšauba VID.

[11] Likuma „Par grāmatvedību" 2.panta pirmā daļa noteic, ka uzņēmuma pienākums ir kārtot grāmatvedību. Grāmatvedībā uzskatāmi atspoguļojami visi uzņēmuma saimnieciskie darījumi, kā arī katrs fakts vai notikums, kas rada pārmaiņas uzņēmuma mantas stāvoklī. Grāmatvedību kārto tā, lai grāmatvedības jautājumos kvalificēta trešā persona varētu gūt patiesu un skaidru priekšstatu par uzņēmuma finansiālo stāvokli bilances datumā, tā darbības rezultātiem, naudas plūsmu noteiktā laikposmā, kā arī konstatēt katra saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei.

Panta otrajā daļā ir noteikts, ka grāmatvedības sniegtajai informācijai jābūt patiesai, salīdzināmai, savlaicīgai, nozīmīgai, saprotamai un pilnīgai. Grāmatvedībai ir jānodrošina ieņēmumu un izdevumu norobežošana pa pārskata periodiem.

Saskaņā ar likuma "Par grāmatvedību" 2.panta trešo daļu, par grāmatvedības kārtošanu un visu saimnieciskos darījumus apliecinošo dokumentu oriģinālu, kopiju vai datu attēlu saglabāšanu ir atbildīgs uzņēmuma vadītājs.

Tā paša panta ceturtās daļas 2.punktā ir noteikts, ka uzņēmuma vadītājs kapitālsabiedrībā ir valde.

Likuma "Par grāmatvedību" 7.panta pirmajā daļā ir imperatīvi noteikts, ka grāmatvedības reģistros nedrīkst izdarīt ierakstus, kuri nav pamatoti ar attaisnojuma dokumentu (..).

Pieteicējas reģistrētie darbības veidi ir: būvniecība, citi specializētie būvniecības darbi, ēku demontāža un nojaukšana, zemes darbi, pētniecisko urbumu veikšana, ēku vispārējā būvniecība un inženiertehniskie darbi, jumta konstrukciju un segumu izveidošana, automaģistrāļu, ceļu, lidlauku un sporta objektu celtniecība. SIA „Venga" reģistrētie darbības veidi ir: ēku vispārējā būvniecība un inženiertehniskie darbi. SIA „V.J." reģistrētais darbības veids ir nekustamā īpašuma mērķprojekti. SIA „Progress 777" nodarbojas ar mazumtirdzniecību pa pastu vai interneta veikalos. SIA „BMC LV" reģistrētie darbības veidi: pieaugušo un pārējā izglītība; citu mašīnu un iekārtu vairumtirdzniecība. SIA „Norlat konstrukcija" reģistrētais darbības veids ir nekustamā

īpašuma pirkšana un pārdošana, bet SIA „Eurotrans Group" nodarbojas grīdas un sienu apdari.

SIA „Venga" valdes loceklis (no 2004.gada 29.decembra) *O.P.* VID Finanšu policijas pārvaldes (turpmāk – FPP) amatpersonai paskaidrojis, ka par uzņēmuma amatpersonu kļuvis par samaksu pēc trešo personu lūguma; neko nezina par uzņēmuma saimniecisko darbību un nav to veicis, kā arī nav pilnvarojis citas personas.

SIA „V.J." valdes locekles: *N.M.* (no 2007.gada 6.februāra līdz 17.oktobrim) un *O.Z.* (no 2007.gada 18.oktobra) VID FPP amatpersonām paskaidrojušas, ka par uzņēmuma amatpersonām kļuvušas par samaksu pēc trešo personu lūguma; par uzņēmuma saimniecisko darbību neko nezina; nav veikušas darījumus un nav pilnvarojušas citas personas.

Tiesas sēdē lieciniece *N.M.* liecināja, ka lietas apstākļi viņai ir zināmi. Kriminālprocesa ietvaros izmeklētājs uzrādījis dokumentus, kuros viltots liecinieces paraksts. Uz liecinieces vārda bijusi reģistrēta firma „VJ". Par SIA „Ventceltnieks VK" lieciniece neko nezin un paskaidrot nevar. Par uzņēmuma „VJ" darījumiem lieciniece neko nezin. Izmeklēšanas laikā lieciniece pierakstījusi vairākas lapas (rokraksta, paraksta paraugi), kuras izmantotas krimināllietā ekspertīzei. Uzņēmums „VJ" praktiski ne ar ko nav nodarbojies. Pie liecinieces nav bijuši ne grāmatvedības dokumenti, ne zīmogs. Uzņēmuma vadīšanu veikuši citi cilvēki, par kuriem lieciniece neko nezin. Par uzņēmuma „VJ" saimniecisko darbību un materiālajām vērtībām lieciniece arī neko nezin. Lieciniece nevarēja paskaidrot, cik cilvēki strādāja uzņēmumā „VJ"; kāda bija uzņēmuma juridiskā adrese. Tiesa uzrādīja lieciniecei *N.M.* lietā esošos dokumentus (*lietas 83. - 89.lapa*) un lieciniece apstiprināja, ka minētos dokumentus viņa nav parakstījusi un šādi dokumenti viņai nav zināmi. Liecinieci neviens neesot informējis par šādiem darījumiem. Uzņēmumā „VJ" nekādus darījumu dokumentus lieciniece neesot parakstījusi. Lieciniece liecināja, ka Finanšu policijai sniegtais paskaidrojums ir patiess.

SIA „BMC LV" valdes locekle *I.J.* (no 2008.gada 16.janvāra līdz 6.jūnijam) paskaidrojusi, ka šādā uzņēmumā viņa nav strādājusi; nav bijusi tā valdes locekle; viņas paraksti ir viltoti.

SIA „Norlat konstrukcija" valdes loceklis *O.P.* (no 2007.gada 17.augusta līdz 2008.gada 24.janvārim) VID FPP paskaidrojis, ka par uzņēmuma amatpersonu kļuvis par samaksu pēc trešo personu lūguma; par uzņēmuma saimniecisko darbību neko nezina un nav to veicis, kā arī nav pilnvarojis kādas citas personas.

SIA „Eurotrans Group" valdes locekle *L.I.* (no 2007.gada 7.novembra) VID FPP paskaidrojusi, ka par uzņēmuma amatpersonu kļuvusi ar mērķi nodarboties ar uzņēmējdarbību, taču faktiski saimniecisko darbību nav veikusi, kā arī nav pilnvarojusi nevienu citu personu to darīt viņas vietā; nezina, kur atrodas uzņēmuma grāmatvedības dokumenti.

SIA „Progress 777" valdes loceklis *J.P.* (no 2007.gada 13.novembra) VID FPP paskaidrojis, ka par uzņēmuma amatpersonu kļuvis ar mērķi nodarboties ar saimniecisko darbību, taču faktiski uzņēmumu nav vadījis; kā uzņēmuma amatpersona, nevienu darījumu nav slēdzis un nav pilnvarojis citas personas darboties uzņēmuma vārdā; nezina, kur atrodas uzņēmuma grāmatvedības dokumenti.

Ņemot vērā minēto personu sniegtos paskaidrojumus, nodokļu administrācijai bija pamats apšaubīt pieteicējas uzrādītos darījumus.

Tiesai netika iesniegts neviens objektīvi pārbaudāms pierādījums tam, ka visas iepriekš minētās personas būtu sniegušas nepatiesus paskaidrojumus.

Secināms, ka VID bija pamats uzskatīt, ka rēķinos norādītie darījumi faktiski nevarēja notikt ar rēķinos uzrādītajām juridiskajām personām. Visu minēto uzņēmumu amatpersonas noliedz, ka būtu vadījušas attiecīgos uzņēmumus; ka būtu uzņēmumu vārdā noslēgušas darījumus vai būtu pilnvarojušas citas personas to darīt. Turklāt uzņēmumu

amatpersonu rīcībā nav bijuši uzņēmuma grāmatvedības dokumenti un arī nav bijis zināms, kur tie atrodas.

Pastāvot šādiem apstākļiem, jāatzīst, ka pārbaudes rezultātā ir pamatoti apšaubīta pieteicējas grāmatvedības reģistros iegrāmatoto darījumu faktiskā atbilstība rēķinos norādītajam. VID pamatoti atzina, ka iepriekš minēto uzņēmumu vārdā noformētās pavadzīmes un rēķini satur nepatiesu informāciju, tāpēc nav pamata tos atzīt par attaisnojuma dokumentiem ierakstu veikšanai grāmatvedības reģistros. Minētie dokumenti nav uzskatāmi par nodokļa rēķiniem, uz kuru pamata pieteicējai būtu tiesības veikt priekšnodokļa atskaitījumus.

Pirms vērtēt grāmatvedības uzskaitē atspoguļoto izdevumu attiecināmību uz maksātāja saimnieciskās darbības izdevumiem vai citiem izdevumiem, ir jāizvērtē, vai attiecīgie izdevumi vispār varēja tikt atspoguļoti grāmatvedības uzskaitē, proti, vai ieraksts grāmatvedības uzskaitē ir pamatots ar atbilstošu, patiesu informāciju saturošu attaisnojuma dokumentu. Minētais izriet no likuma „Par grāmatvedību" 2. un 7.panta (*sk. Senāta 2007.gada 4.aprīļa spriedumu lietā SKA-93*).

Izskatāmajā gadījumā VID bija pamats uzskatīt, ka rēķinos uzrādītie darījumi faktiski nevarēja notikt ar rēķinos uzrādītajām personām, tādējādi secināms, ka auditam iesniegtie rēķini satur nepatiesu informāciju. Līdz ar to šādus rēķinus nav pamata atzīt par attaisnojuma dokumentiem likuma „Par grāmatvedību" izpratnē.

[12] VID konstatēja, ka 2008.gada pelņas vai zaudējumu aprēķinā uzrādītajās izmaksās un 2008.gada janvāra - decembra PVN deklarācijās uzrādītajā priekšnodoklī pieteicēja bez attaisnojuma dokumentiem iekļāvusi attiecīgi Ls 78 647,65 un Ls 9939,21.

Tiesa atzīst, ka lietā konstatētajos apstākļos pieteicēja nav izpildījusi likuma „Par grāmatvedību" 2. un 7.pantā, kā arī likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 10.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktās prasības, tādēļ nodokļu administrācija ir pamatoti ierobežojusi pieteicējas tiesības atskaitīt priekšnodokli. Pieteicēja ir nepamatoti veikusi priekšnodokļa atskaitījumus 2007.gada jūlijā - novembrī un 2008.gada janvārī - decembrī Ls 59 324,96 apmērā.

Likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 35.panta pirmajā daļā noteikts, ka apliekamās personas atbildību par nodokļa pareizu un savlaicīgu nesamaksāšanu nosaka saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanas aktiem.

Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 29.panta otro daļu, par nodokļu un nodevu maksājuma samaksas termiņa nokavējumu maksātājam tiek aprēķināta nokavējuma nauda — no laikā nenomaksātā pamatparāda 0,05 procenti par katru nokavēto dienu, ja konkrētā nodokļa likumā nav noteikti citi nokavējuma naudas apmēri.

Tā paša likuma 32.panta pirmajā daļā noteikts, ka gadījumā, ja nodokļu maksātājs, pārkāpdams nodokļu likumu prasības, samazinājis budžetā iemaksājamo nodokļu apmēru, nodokļu administrācija nodokļu revīzijas (audita) rezultātā aprēķina un par labu budžetam no nodokļu maksātāja piedzen samazināto nodokļa summu, nokavējuma naudu un soda naudu, kas nosakāma saskaņā ar šo likumu, ja konkrēto nodokļu likumos nav paredzēts cits soda naudas apmērs.

Atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 32.panta trešajai daļai, gadījumā, ja summa, kas nodokļu maksātājam jāiemaksā budžetā par periodu, par kuru tiek veikta nodokļu revīzija (audits), ir samazināta vairāk nekā par 15 procentiem no deklarējamās summas, soda nauda tiek noteikta 50 procentu apmērā no nedeklarētās budžetā iemaksājamās nodokļu summas.

Tiesa atzīst, ka nodokļu administrācija ir izpildījusi citētajās tiesību normās noteiktās prasības. Līdz ar to pieteicējai ir pamatoti noteikts pienākums samaksāt PVN Ls 54 630,87 apmērā; soda naudu Ls 25 685,95 un nokavējuma naudu Ls 20 484,87, kā arī ir pamatoti samazināts no budžeta atmaksājamais PVN par Ls 4694,09 un saistībā ar to aprēķināta soda nauda Ls 2347,05 apmērā.

[13] Gada pārskatu likuma 22.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka šā likuma 12. un 14.panta postenī „Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas" parāda neto apgrozījuma gūšanai izlietotās produkcijas, preču vai pakalpojumu izmaksas ražošanas vai iegādes pašizmaksā.

Ievērojot minēto, VID pamatoti samazināja 2007.gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā uzrādītās izmaksas par SIA „Venga" un SIA „V.J." vārdā noformētajos faktūrrēķinos un PPR norādīto darījumu vērtību Ls 174 890 (jo šādi darījumi faktiski nevarēja notikt ar rēķinā uzrādīto personu). 2008.gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā uzrādītās izmaksas tika samazinātas par SIA „Norlat konstrukcija", SIA „BMC LV", SIA „Progress 777", un SIA „Eurotrans Group" vārdā noformētajos faktūrrēķinos un PPR norādīto darījumu vērtību Ls 99 476, kā arī par Ls 78 648,65, kas nav apliecināti ar grāmatvedības attaisnojuma dokumentiem. Tiesai netika iesniegti pierādījumi, kas atspēkotu Lēmumā ietvertos argumentus.

Saskaņā ar likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 4.panta pirmo daļu, apliekamais ienākums ir saskaņā ar Gada pārskatu likuma 11. un 12. pantu (..) sastādītā maksātāja gada pārskata peļņas vai zaudējumu aprēķinā uzrādītais peļņas vai zaudējumu apjoms pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas, kas ir attiecīgi palielināts vai samazināts par to izdevumu vai izdevumu daļas summu, kuri nav tieši saistīti ar maksātāja saimniecisko darbību (..). Apliekamais ienākums tiek koriģēts (grozīts) saskaņā ar šo likumu.

Ievērojot citētajā tiesību normā noteikto, VID pamatoti koriģēja pieteicējas ar UIN apliekamo ienākumu, palielinot to 2007.gadā par Ls 174 891, bet 2008.gadā par Ls 178 124 (Ls 99 476 + Ls 78 648). Līdz ar to pieteicējai ir pamatoti noteikts pienākums samaksāt budžetā UIN par 2007.gadu Ls 26 234 apmērā, kā arī par 2008.gadu Ls 26 718 apmērā.

Likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 26.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka par šā likuma pārkāpumiem, kā arī par likumos „Par grāmatvedību", Gada pārskatu likumā (..) noteiktās grāmatvedības uzskaites pārkāpumiem, ja to rezultātā samazināts apliekamais ienākums, tiek piemērota likumā „Par nodokļiem un nodevām" (..) paredzētā atbildība.

Ņemot vērā minēto, VID ir pamatoti noteicis pieteicējai pienākumu samaksāt budžetā UIN Ls 52 952, soda naudu Ls 26 476 un nokavējuma naudu Ls 12 281,38, saskaņā ar likumā „Par nodokļiem un nodevām" noteikto kārtību.

[14] Saskaņā ar likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 8.pantā noteikto, VID uzdevumi nodokļu (nodevu) administrēšanā (turpmāk - nodokļu administrēšana) ir noteikti likumā „Par nodokļiem un nodevām" (18.pants). Papildus tiem Valsts ieņēmumu dienests: uzskaita un reģistrē nodokļu maksātājus un ar nodokļiem apliekamos objektus (1.punkts); piedzen Valsts ieņēmumu dienesta administrētos nodokļu un nodevu parādus, arī citu valsts noteikto obligāto maksājumu parādus, kuru iekasēšana saskaņā ar normatīvajiem aktiem piekrīt Valsts ieņēmumu dienestam (2.punkts); lai izpildītu šajā pantā noteiktos uzdevumus, seko jebkuru juridisko un fizisko personu saimnieciskajai un finansiālajai darbībai (8.punkts).

Atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 18.pantam, VID ir pienākums nodrošināt, lai šo likumu un citu nodokļu (nodevu) likumus ievēro gan nodokļu maksātāji, gan nodokļu administrācija (1.punkts); kontrolēt nodokļu (nodevu) aprēķināšanas un maksāšanas pareizību (2.punkts). Savukārt, tā paša likuma 23.pants paredz VID tiesības precizēt maksājamā nodokļa apmēru, un šī panta sestajā daļā noteikts, ka, veicot nodokļu revīziju (auditu), nodokļu administrācijai ir tiesības uz aprēķinu pamata noteikt nodokļu maksājumu apmēru atbilstoši [..] nodokļu administrācijas rīcībā esošajām ziņām, ja ir konstatēts, ka nodokļu maksātājs ir veicis

darījumu, lai izvairītos no nodokļu vai nodevu maksāšanas, vai nav identificējams kāds no darījuma dalībniekiem (2.punkts).

Tā paša likuma 38.pants nosaka, ka gadījumā, ja nodokļu maksātājs nepiekrīt nodokļu administrācijas aprēķinātajam nodokļu maksājumu lielumam, pierādījumus par nodokļu maksājumu lielumu nodrošina nodokļu maksātājs.

Ievērojot citētajās tiesību normās noteikto, secināms, ka VID ir tiesības sekot līdzi nodokļu maksātāju finansiālajai darbībai, kā arī izvērtēt nodokļu maksātāju veiktos darījumus. Tas vien, ka uzņēmums ticis reģistrēts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un ticis iekļauts VID ar PVN apliekamo personu reģistrā, vēl pats par sevi nepierāda faktu, ka patiešām ir noticis konkrēts darījums ar rēķinā norādīto personu. Gadījumā, ja nodokļu administrācijai rodas pamatotas šaubas par nodokļu maksātāja uzrādītajiem darījumiem, tad nodokļu maksātāja pienākums ir iesniegt VID objektīvi pārbaudāmus pierādījumus, kas apstiprina iebildumu pamatotību.

Izskatāmajā gadījumā ne iestādei, ne tiesai netika iesniegti tādi pierādījumi, kas atspēkotu VID iegūtos pierādījumus, līdz ar to tiesai nav iespējas tos izvērtēt.

[15] Tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā nav konstatējami ne materiālo, ne procesuālo tiesību normu pārkāpumi, kas varētu ietekmēt Lēmuma saturu. Nodokļu administrācijas veiktajos aprēķinos matemātiskas kļūdas nav konstatējamas.

Līdz ar to secināms, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. - 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Ventceltnieks VK” pieteikumu par VID ģenerāldirektora 2010.gada 6.septembra lēmuma Nr.22.4.6/45962 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese R.Paegle